
ULUSLARARASI PARA SİSTEMLERİ

FATİH ÇALIŞKAN 2140704355

[DATE]

[COMPANY NAME]

[Company address]

“

Uluslararası Para Sistemi

Uluslararası Para Sistemi ülkeler arasında mevcut döviz kurları ve ödeme ilişkilerini düzenleyen kural, anlaşma ve kurumların oluşturduğu bir bütündür.

Uluslararası para sistemi ticari ilişkilerde yaşanan denkleştirme, belirsizlik, likidite ve güven sorunlarını ortadan kaldırmakta ve çok taraflı bir ödemeler sisteminin geliştirilmesine etkin bir kredi mekanizması yaratılmaktadır.

Uluslararası ticari ilişkilerde kullanılacak para biriminin sorunu, para arzını kimin yapacağını belirlelmesi sorunu ve diğer paralarla olan değişim oranının tespiti sorunlarına yaşanan ülkelerin temel nednedni çeşitli para birimi kullanılmasıdır.

Bu sorunlarının ticari ilişkilerden kaldırabilmesi için etkin, güvenilir ve ortak bir **değişim aracının** geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu sistem (**değişim aracı**) ne kadar iyi işlerse, uluslararası ödemeler o kadar kolay ve doğru şekilde gerçekleşecektir.

Para Sisteminin Dönemleri

- ALTIN PARA ÇAĞI (1816 – 1930)
- BUHRAN DÖNEMİ (1930 – 1944)
- BRETTON WOODS SİSTEMİ (1944 – 1973)
- GÜNÜMÜZÜN KARMA UYGULAMALARI (1973 - Halen)

ALTIN PARA SİSTEMİ (1816 – 1930)

-Düzenli olarak kullanılan ilk para sistemi **Altın Standardı** (Gold Standard)'dır.

-Dünyada 1870'lerden Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcına kadar kesintisiz olarak altın standardı uygulanmıştır. Şüphesiz, o zamanlarda dünya ekonomisinin merkezi Batı Avrupa, ve özellikle İngiltere olarak söylenebilirdi.

Altın para sisteminde üç ayrı şekilde uygulanmıştır

***Altın Sikke Sistemi:** Banknotlar % 100 altın sikkeler ile değiştirilmektedir.

***Altın Külçe Sistemi:** Banknotların altına dönüştürülmesi sınırlandırılması için altın külçe sistemi geliştirilmiştir.

***Altın Döviz Sistemi:** Bu sistemde ulusal paralar doğrudan doğruya altınla tahvil edilmesi olanağı kaldırılmıştır.

Altın Para Sistemi'nin Başlıca Amaçları

- Ülkeler arasındaki ödemeler dengesizliklerini düzenlemek,
- Tüm ulusal paraların bağlı olduğu bir değer ölçüsü olmak.
- Ulusal paralar arasındaki değişim oranı, ilgili paraların altın değerine göre belirlenmektedir.
- Döviz kurlarındaki değişimler, altının bir ülkeden diğerine gönderilmesi için gerekli masrafların belirlendiği altın ithal ve ihraç noktalarıyla sınırlandırılır.
- Bu durumda iktisat politikasının temel amacı olan dış denkleştirme, otomatik gelir ve fiyat mekanizması aracılığıyla sağlanmaktadır.

“

Altın Para Sisteminin Dalgalı Seyri

-Savaş ekonomisinin getirdiği güçlükler nedeniyle, belli başlı paraların altına bağılılığı kaldırıldı ve serbest dalgalanmaya bırakıldı. Ancak bu dünya ekonomisi açısından sürekli bir çözüm olarak kalamazdı. Çünkü tekrar altın standardının getireceği istikrarlı bir sisteme istek vardı.

-Sonuç olarak savaş sona erdiği gibi, ülkeler ardi ardına altın standardına dönmeye başlamıştır. Ulusal paralar yeniden altına bağlanırken, savaş öncesi paritelerin aynen kabul edilmesine çok önem verilmekteydi. Bu durum bir ulusal prestij konusu olarak görülmekteydi. Oysa bu tutum, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacak parasal buhranların altyapısını oluşturacaktı. Çünkü savaş sırasındaki enflasyonist gelişmeler nedeniyle, ülkelerin göreceli rekabet güçleri değişmiş durumdaydı.

-1919'da ilk olarak ABD, eski kurdan altın standardına dönüş gerçekleştirmiştir. Bu durum diğer ülkelere örnek olmuştur. İngiltere de 1925 yılında savaş öncesi paritesi üzerinden altına bağlanmıştır. 1928 yılına gelindiğinde tüm ülkeler yeniden altın standardına dönmüşlerdir.

Altın Para Sisteminin Yıkılmasının Nedenleri

-Artık uluslararası ticaret ve ödemelerde sınırsız bir serbestlik söz konusu değildi. Devlet, ekonomik ve sosyal alanda yeni görevler edinmiştir. İşsizlikle mücadele, sosyal güvenlik, dengeli gelir dağılımı, fiyat istikrarı ve iktisadi kalkınma bunların başlıcalarıdır.

-Hükümetler bu amaçlara yönelik olarak serbest ticarete giderek artan kısıtlamalar koyuyorlardı. Dış açık ve fazlaların ulusal para arzını etkilemesi de otomatik olmaktan çıkmıştı.

-İngiltere, rezervlerine olan aşırı talepten dolayı Sterlin'in değerinin gerçekçe olmayan bir biçimde yükselmesi sonucu sistemden çıkmak zorunda kalmıştır. Mallarının dünya pazarlarında rekabetçiliğini koruyabilmek için bir çok ülke de İngiltere'ye takip ederek paralarını devalüe etmiştir.

-Dış dengenin sağlanması birinci amaç olmaktan çıkmış, onun yerine iç denge gelmişti.

-Ayrıca savaş başta Almanya olmak üzere birçok ülke için dış borç ve savaş tazminları sorununu doğurmuştur, bu da sermaye akımlarının hızını yavaşlatmıştır.

-Yeni maden teknolojisindeki ilerlemeler ile yeni kaynakların değerlendirilmesi likidite arzı artmaya başladı.

BUHRAN DÖNEMİ (1914 – 1930)

-Büyük Dünya Depresyonu, altın standardının yıkılışını hızlandırmıştır. 1929 buhranı önce ABD'nin sermaye piyasasında bir panik olarak ortaya çıkmış ve sonra da bu ülkenin sanayi üretiminde ve istihdam düzeyinde aşırı düşüşler şeklinde etkisini göstermiştir.

-Amerika'daki bu olaylara diğer ülkelerin gösterdiği ilk tepki, altın standardından ayrılmak ve dış alımlar üzerinde kısıtlamalar koymak şeklinde olmuştur.

-Çoğu ülkeler ulusal paralarını dalgalanmaya bırakılmıştır ve dış açıklarını önlemek amacıyla gümrük tarifi yükselmiştir.

Altın para sisteminin sona erdemesinden sonra döviz rezervlerinin tükenmesini önlemek için “**kambiyo denetimi**” uygulamaya başlamıştır.

“

BRETTON WOODS SİSTEMİ (1944 – 1973)

-Temmuz 1944'te ABD'nin New Hampshire eyaletinin küçük bir belediyisi olan Bretton Woods'da imzalanan "Uluslararası Para Anlaşması" ile uluslararası ödemelerde kullanılacak yeni bir sistem geliştirilmiştir.

-1944 yılında Bretton Woods kasabesindeki toplantıda Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (WB) kurularak **Bretton Woods Para Sistemi'ne** geçilmiştir.

-Bu sisteme göre, her ülke parasını belirli bir değişim oranından dolar ya da altına sabitlemiş ve sadece $\pm\%1$ bandında dalgalanmaya izin verilmiştir.

-Uygulanmasından IMF sorumlu olması nedeniyle Bretton Woods Sistemi'ne, IMF Sistemi veya Ayarlanabilir Sabit Kur Sistemi (Adjustable Peg) denmiştir.

Bretton Woods Özellikleri

-Anlaşmayı kabul eden her ülkenin parasının değeri dolara göre saptanmıştır. Dolar altın ile dönüştürülebilirliğini koruyan tek ulusal para olarak kalmıştır. Anlaşma ile 1 ons (31.1 gr) saf altın = 35 dolar ya da 1 dolar 0,88867 gr. altın olarak belirlenmiştir.

-Ulusal paraların dolar paritesi etrafında dalgalanma marjı, alt ve üst yüzde bir ($\pm\%1$) olarak sınırlandırılmıştır.

-Anlaşmada çok özel durumda, ülkeler uzun süre dış açık veriyor ise ancak devalüasyon yapmalarına izin veriliyordu. Bu tür düzeltmeler için öngörülmuş olan devalüasyon ve revalüasyon oranları en çok % 10'dur. Ancak söz konusu ekonominin yapısından doğan dengesizlikler nedeni ile yapılacak değişiklik % 10'u aşacaksa , bu takdirde IMF'nin izni gerekmektedir.

Bretton Woods Dalgalı Seyri

-Uluslararası mali alanda beklenen kriz ilk kez 1960 yılında "altına hücum" ile başlamıştır.

-Amerika'nın giderek eriyen altın stokları karşısında spekülörler doların er geç altına göre devalüe edileceğini tahmin ederek, altın borsasında yoğun alımlara başlamıştır.

-Bu aşırı talep karşısında sekiz sanayileşmiş ülke (ABD, İngiltere, Belçika, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, İsviçre) altın resmi fiyatı 35 dolar seviyesinde tutabilmek için söz konusu tarihte "Londra Altın Fonu" (Gold Pool) adı verilen fonu oluşturmuştur.

-Bu fonla amaçlanan altın fiyatlarının sabit tutulması ve İngiliz bankasına altın satışlarında destek olmaktır. Bu satışların büyük bir bölümünü karşılayan ABD olmuştur.

-Bu dönemde uluslararası para piyasalarındaki buhranlar giderek yoğunluk kazanmaya başlamıştı. Örneğin, İngiliz Sterlini 1964 den beri sarsıntı geçiriyordu.

-Sterlin 1967 yılında devalüe edildi. 1968 başlarında spekülörler yeniden altına hücumla başladılar. Bunun üzerine 1968'de altın fonu üyeleri, bundan böyle serbest piyasada altın fiyatlarını destekleme kararı almışlardır.

Merkez bankaları arasındaki işlemlerde resmi altın fiyatı uygulaması sürdürülecekti. Böylece Altın Fonu dağılmış ve altın için ikili bir fiyat sistemi benimsenmiş olmaktadır.

“

-**Birisi** serbest piyasada arz ve talebe göre oluşan fiyat, **diğeri** ise merkez bankaları arasındaki işlemlerde geçerli olan resmi fiyattır. İkili fiyat uygulaması, altının parasal fonksiyonunda önemli bir gerilemeye sebep olmuştur. Bu süreçten sonra Fransız Frankı baskı altına girmiştir. Mali fonlar kitleler halinde franktan kaçırılıp, Alman markı gibi sağlam paralara yöneltiliyordu. 1969 yılında frank devalüe edilmiştir.

Bretton Woods Sisteminin Yıkılmasının Nedenleri

-Doların devalüasyon edilmesi

-Dış denkleşme sorunu

-Likidite sorunu

-Güvensizlik sorunu

-Emisyon kazançları sorunu

-Az gelişmiş ülkeler kalkınma sorunu

-1960'ların sonlarında "sürekli istikrarsızlıklar" durumunda ABD ise bu şartlar altında Almanya ve Japonya gibi ödemeler bilançosu fazla veren ülkelere paralarını dolara göre revalüe etmelerini istiyor, Fakat onlar ise buna yanaşmıyorlardı

-Sonuç olarak ABD batılı ülkeleri ve Japonya'yı revalüasyona zorlamak amacıyla, 1971 de çeşitli önlemler almıştır. Örneğin, ithalat üzerindeki gümrük vergileri (% 10) oranında arttırılmış ve yerli malların satın alınmasında vergi indirimi sağlanmıştır.

-1971'deki **Smithsonian Anlaşması'nın** Kararları ile dolar, diğer paralara göre ortalama (% 9) oranında devalüe edildi. Altının resmi fiyatı 35 dolardan 38 dolara çıkartılmıştır.

-1973 yılında dolar bir kez daha ortalama (% 5) oranında dolar devalüasyonu gerçekleştirilmiştir. Altının resmi fiyatıda 38 dolardan 42,3 dolara yükseltilmiştir.

-Japonya, Kanada ve İskandinav ülkeleri ve AET ülkeleri de paralarını dolar karşısında dalgalanmaya dalgalanmaya bıraktıklarını ilan ettiler

Bretton Woods Dış Denkleşme Sorunu

-Bretton Woods Sistemi, altın standardı veya dalgalı kur sistemlerinde olduğu gibi otomatik bir denkleşme mekanizmasına da dayanmıyordu.

-Denkleşme sorunu, hükümetlerin alacağı kararlara bırakılmıştı. Başlıca kur ayarlamaları, açık veren ülkenin devalüasyon, fazla veren ülkenin de revalüasyon yapması şeklinde olmaktadır.

Bretton Woods Likidite Sorunu

-Sabit kur rejimlerinde dış açıkları finanse etmek için uluslararası rezervlere gerek duyulmaktadır.

-Bretton Woods Sistemi'nin temel rezerv araçları, altın ve ABD'nin doları idi. Ancak, altın, üretiminin yetersizliği ve sanayideki yaygın kullanım alanları nedeniyle, giderek büyüyen uluslararası likidite ihtiyacına cevap verecek durumda değildi.

-Bu bakımdan likidite ihtiyacı, zorunlu olarak, Amerikan Doları ile karşılanmıştır. Bu da sistemin en arızalı yönlerinden birini oluşturmaktaydı. Çünkü uluslararası likiditenin elde edilmesi, bir ülkenin dış ödeme açığı vermesi gibi istikrarsız ve uluslararası denetimden uzak bir kaynağa bağlanmış olmaktadır.

“

Bretton Woods Güvensizlik Sorunu

-Bretton Woods Sistemi, yazımızın üst kısmında belirtildiği gibi uygulamaların sürdürülebilir olup olmayacağı konusunda güvensizlik doğurmaktaydı. Bu yüzden, spekülasyonu adeta körükleyen bir sistemdi. Spekülasyon hem döviz piyasalarında hem de altın piyasalarında kendini göstermekteydi.

-Sistemin temelini altına dayalı olması, ABD'nin sınırsız dış açıkları vermesi nedeniyle bir gün gelip ABD'nin yabancı merkez bankalarına tanıdığı dolar altın konvertibilitesini sürdürmeyeceği beklentisi ortaya çıkmıştır. Bu durum resmi altın fiyatlarındaki olası bir yükselişten yararlanmak üzere altın spekülörlerini yoğun bir satın alma faaliyetine yöneltmişti.

Bretton Woods Emisyon Kazançları Sorunu

-Altın ve gümüş gibi, para olarak kullanılan madenlerin üretimi için, diğer mallarda olduğu gibi, değişen ölçülerde reel üretim faktörlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Yani, madeni paraların bir "reel üretim maliyeti", bir de "paralık değeri" (*üzerinde yazılı olan değer*) bulunmaktadır. Altın standardının uygulandığı dönemlerde altın madenin üretim maliyetinden yüksek olan paralık değeri farkı, bu paraları çıkartan ülkelerin kral ve hükümdarlarına gidiyordu. (*bu yüzden buna seignorage hakkı denilmektedir*).

-Günümüzde kağıt para standardı geçerlidir, kağıt paraların üretim maliyeti yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla, merkez bankalarının para basması, net olarak basılan paranın değerine yakın miktarda mal ve hizmeti temsil etmektedir. Seignorage hakkı bugünkü toplumlar için de söz konusudur. Yalnız bu haktan hükümdar veya herhangi bir kurum değil, bütün toplum yararlanmaktadır. Kağıt para rejiminde seignorage yerine emisyon kazançları terimini kullanmak daha doğru olmaktadır.

Az Gelişmiş Ülkelerin Kalkınma Sorunları

Bretton Woods Sistemi, az gelişmiş ülkelerin kalkınma gereksinimlerini karşılayamamıştır. Sistemin temel felsefesi olan serbest ticaret ve sınırsız konvertibilite, o dönemlerde çoğu gelişmekte olan ülkenin ekonomik gerçeklerine ters düşmekteydi.

Bretton Woods Sonrası Gelişmeler

Değişken Kur Sistemi ve Yeni Dönem

-1970'lerin ortalarından beri yeni bir uluslararası sistem kurma düşüncesi yaygınlaşmıştır. Bu konudaki uğraşlar, uluslararası enflasyonun sona erdirilmesini, üretim seviyesinin yükseltilmesini, işsizliğin azaltılmasını, koruyucu politikaların yerini serbest dış ticaret ilkelerine terk etmesini ve uluslararası işbirliği temelini daha sağlam esaslar üzerinde kurulmasını kapsamaktadır.

-1973 yılında Bretton Woods sisteminin terk edilmesinden sonra 1976 yılında Jamaika Anlaşmasına göre, IMF'in ana sözleşmesinde çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Değişikliğin amacı, üye ülkelerin **farklı döviz kuru** uygulamalarına yasal zemin oluşturmaktır. Anlaşma'ya göre:

-IMF üyesi ülkeler dalgalı kur sistemine geçebilecekler ve döviz piyasalarındaki aşırı volatilitiyi engellemek amacıyla merkez bankaları piyasaya müdahale edebileceklerdir.

-Uluslararası para sisteminin gözetimi için IMF'nin sorunluluğu genişletilecektir.

-Altın, bir değişim aracı olmaktan çıkarılacaktır. Bir rezerv aktifi olarak **SDR**'nin çekiciliği artırılacaktır. IMF'nin altın mevcutlarının yarısı üye ülkelere geri verilecek, diğer yarısı da satılarak fakir ülkelere yardımda bulunulacaktır.

“

-Ülkelerin kısa dönemli ödemeler bilançosu dengesizlikleri nedeniyle yaşadıkları problemlerde, IMF'nin daha aktif bir rol üstlenebilmesi için IMF'nin hareket kabiliyeti artırılacaktır.

Özel Çekme Hakları (SDR)

-**Özel çekme hakları** (SDR) IMF nin aynı adı taşıyan ayrı bir departmanı tarafından çıkartılır. 1970'te uluslar arası likitideyi arttırmak için IMF tarafından yaratılan özel bir uluslararası rezerv aracıdır. SDR, genelde bir hükümetin, diğerinin merkez bankasından onun ulusal parasını çekmesine olanak veren bir haktır.

Örneğin Türkiye dolar rezervine ihtiyacı dolayısıyla SDR lerini kullanmak istesin bunun için elindeki SDR leri Amerikan merkez Bankasına devredecektir. Federal Reserve Bank devraldığı SDR nin dolar karşılığını ödemekle yükümlüdür. İşlem nedeniyle Türkiye dolar elde ederken aynı zamanda karşı ülkeye yine IMF aracılığı ile bir faiz ödemesinde bulunur. Üyeler kendisine devredilen SDR leri ilk tahsisin 3 katına ulaşınca kadar kabul etmek zorundadır.

SDR'ın Özellikleri

-Bu sistem üye eülkelere kota paylarına göre kullanabilecekleri bir kaydi para sağlar.

-Öteki ülkelerin ulusal parasını elde etme imkanı sunar.

-Fiziki varlığı yoktur, bir çeşit açık kredidir.

-IMF üyesi ülkeler karşılıklı olarak birbirlerinin merkez bankalarından ulusal paralarını çekme hakkına sahiptir.

-SDR kabul eden ülkeler IMF aracılığıyla kendilerine SDR devreden ülkelere belli miktarlarda faiz alırlar

SDR Ne Amaçla Oluşturulmuştur?

-Özel Çekme Hakları (SDR), IMF tarafından 1969 yılında Bretton Woods sabit kur rejimini desteklemek amacıyla oluşturulmuştur.

SDR Bugün Ne Amaçla Kullanılmaktadır?

-Günümüzde rezerv varlığı olarak sınırlı ölçüde kullanılan SDR'nin asıl işlevi, IMF'nin ve diğer bazı uluslararası kuruluşların hesap birimi olmasıdır.

SDR'nin Değeri

-SDR'nin bugün iki önemli niteliği vardır. Birincisi bir hesap birimi olması, ikincisi ise uluslararası rezerv para olma niteliğidir. Uluslararası para birimi olarak SDR'nin değeri başlangıçta Bretton Woods Sisteminde olduğu gibi 0.888671 gram saf altınla ifade edilmiştir.

-Bu miktar o tarihte 1 Amerikan Dolarına karşılık gelmekteydi 1 SDR = 1 ABD Doları

- 5 Yıl sonra Bretton Woods Sistemi çöküp önemli para birimleri dalgalı kur uygulamasına geçince 1974 yılı Temmuz ayında SDR değeri "para sepeti" yöntemine göre belirlenmeye başlamıştır. 1 Ocak 1981'den itibaren SDR değerinin belirlenmesine konu oluşturan ulusal para sayısı beşe indirilerek (Amerikan Doları, Alman Markı, Fransız Frangı, Japon Yeni ve İngiliz Sterlini) dünya ticaretinde en büyük paya sahip olan ülkelerin ekonomik gücünü yansıtacak biçimde

“

düzenlenmiştir. Ancak son yıllarda Avrupa Birliği ülkelerinin para birimi olarak Euro'ya geçmesi dolayısıyla Alman Markı ve Fransız Fransı yerini Euro'ya bırakmıştır. Artık SDR değerinin belirlenmesinde dört para birimi geçerlidir.. Sepetin bileşimi, ilgili para birimlerinin dünya ticaret ve finans sistemlerindeki nisbi ağırlığını yansıtacak şekilde beş yılda bir gözden geçirilmektedir.

SDR Hangi Amacıyla Kullanılabilir?

- Döviz satın alınması,
- Mali yükümlüklerin yerine getirilmesi,
- Genel kaynaklar hesabından kredi açılması,
- Kredi borçlarının geri ödenmesi,
- Bağış,
- Faiz ve diğer ödemelerin yapılması,
- Borç verilmesi,
- Üye ülkeler arasındaki Swap işlemlerinde kullanılabilir.

IMF'den Nasıl Kredi Alınabilir?

-SDR sisteminin uygulanması ile IMF'ye üye ülkeler ödemeler bilançosu açıklarını kapatmak ve ya döviz ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, IMF'nin diğer kaynaklarına ek olarak, kendilerine tanınan belirli SDR kotaları çerçevesinde IMF'den kredi alabilmektedirler.

Kotalar, her üye ülkenin milli geliri, döviz rezervi, dış ticaret dengesi ve diğer ekonomik göstergeleri dikkate alınarak saptanmaktadır.

-Üye ülkeler kotalarının %25'ini altın, %75'ini de milli paraları cinsinden IMF'de bulmakta ve buna karşılık gerektiğinde belirli sınırlar içinde kredi kullanmaktadırlar.

Türkiye - IMF ilişkileri

- Türkiye 1947'de IMF'ye üye olmuştur.
- Türkiye'nin IMF'deki kotası 964 milyon SDR, yani yaklaşık olarak 1,2 milyar dolardır.
- IMF'deki oy sayısı 9.890 oydur. Oy oranı % 0.45'tir.
- Türkiye 1960 yılından itibaren IMF ile 19 stand-by düzenlemesine girmiştir.
- 2000 Kasım krizinden sonra Türkiye, IMF'den SRF ve 2002 yılı başından itibaren de yeni stand-by eşliğinde destek kullanmıştır. Bu kullanımlarla Türkiye, IMF'den en yüksek destek kullanan ülkeler sıralamasında birinci sıraya yükselmiştir.

Avrupa Para Sistemi (EMS)

-13 Mart 1979'da İngiltere dışında bütün Avrupa Topluluğu ülkelerinin katılımıyla Avrupa Para Sistemi (EMS) kuruldu ve parasal birliğin adımı atılmış oldu.

“

-Avrupa Para Sistemi ekonomik ve parasal birliğin kurulması için kurulmuştur.

-AB içinde serbest mal, hizmet, emek ve sermayenin dolaşımı ile birlikte tek para biriminin kabulü anlamına gelmektedir.

-APS 'nin temel hedefi ülke içinde ve dışında daha fazla istikrar sağlamaya yönelik politikalar oluşturarak Avrupa'da bir parasal istikrar alanı meydana getirmektir.

Avrupa Para Sisteminin Amaçları

- 1- Ortak bir para birimi,
- 2- Kambiyo kurlarındaki dalgalanmaları düzenleyen kurallar,
- 3- Üyelere kaynak tahsisini öngören bir fon, oluşturulmak istenmesidir.

Avrupa Para Birimi (ECU)

Avrupa Para sistemi'ne katılan ülkelerin finansal işlemlerini kolaylaştırmak için (APB ya ECU) adıyla bir para yaratılacak ve ECU'nun değeri bir para sepetine göre hesaplanacaktır ve miktarı ekonomik göstergelere göre (ilgili üye ülkenin, topluluk milli geliri ve dış ticaret hacmi içindeki payları başta olmak üzere) belirlenmektedir.

Sisteme katılan paralar %2.25 ten daha fazla dalgalanmayacaklar, ancak sadece İtalyan Lireti için bu oran %6 olacaktır.

Döviz Kuru Mekanizması

Avrupa Para Sisteminde Döviz Kuru Mekanizması, sabit ancak ayarlanabilir döviz kuru sistemidir. Limitlerini muhafaza etmek için: üç aracı yani

- 1- zorunlu müdahale aracı
- 2- para politikası aracı ve
- 3- Maliye ve gelir politikası kullanılır.

APS kurulduğunda ikili paritelerde dalgalanma marjı $\pm$ %2.25 olarak kabul edilmişken, Ağustos 1993'den sonra bu dalgalanma marjı genişletilerek $\pm$ % 15 olarak belirlenmiştir.

Maastricht Antlaşmasının Neden İmzalanmıştır?

-Avrupa Para Birliği değişim aracı olarak kabul edilen euro, 1 Ocak 1999 tarihinde uygulamaya girecektir.

-Euro uluslararası ticarete bir değişim aracı olarak kullanılacaktır.

-Ayrıca parasal girdiye girecek ülkeler için yaklaşma kriterleri de gerekecektir.

Günümüzde Uluslararası Finansal Sistemde Var Olan Sorunlar

-Bugün dünyada bütün ülkeler tarafından paylaşılan, anlaşmalarla kuruluş, aynı kur sistemine bağlı bir uluslararası para sistemi yoktur.

“

- Ülkelerin ve bölgelerin global ekonomik önemi değişmektedir.
- Ekonomik önemliliğin değişmesine bağlı olarak ticari dengesizlikler artmaktadır.
- Uluslararası sermaye ve mal akışlarıyla ilgili çevresel kaygılar artmaktadır.
- Döviz kuru esnekliğinin uygun dercesini seçme ihtiyacı vb dır.

Özet olarak belirtmek gerekirse, bugün dünyada bütün ülkeler tarafından paylaşılan, anlaşmalarla kurulmuş, aynı kur sistemine bağlı bir uluslararası para sistemi yoktur. Bunun yerine, sabit kur sisteminden dalgalı kur sistemine kadar değişebilen ve ülkelerin kendileri tarafından seçilen, farklı sistem ve uygulamalar vardır.

Uluslararası Para Fonu (IMF), uluslararası mali ilişkileri düzenleme görevini sürdürmektedir. Ancak Bretton Woods Sistemi'nin yıkılmasından sonra üye ülkelerin farklı uygulamalarına yasallık kazandırmak için, IMF'nin kuruluş yasasında bir değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikle, belirli ilkelere uymak kaydıyla, dileyen üyenin dilediği kur sistemini benimseyebileceği resmen kabul edilmiştir.

Paranın standartlaştırılma çalışmaları bu değer farklılığını ortadan kaldırma ve ülkeler arasındaki ticaretin artırılmasına yönelik olarak düşünülmüştür.